

Нюанси укладення договорів без використання ЕСЗ у період воєнного стану

Задля забезпечення безперебійного процесу роботи вітчизняних замовників на період воєнного стану Кабінет Міністрів України [постановою від 28.02.2022 № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану»](#) (далі — Постанова № 169) визначив особливості здійснення закупівель у цей нелегкий для нашої країни час.

Станом на 09.03.2022 до Постанови № 169 уже тричі вносилися зміни (актуальну редакцію знайдете на порталі RADNUK.COM.UA у розділі «Правова база» — [«Постанови»](#)). Усі ми звикли до детальних правил та інструкцій, підкріплених роз'ясненнями уповноважених органів, проте на них наразі розраховувати не доводиться. Тож пропонуємо замовникам власні рекомендації, які допоможуть зрозуміти «дух закону» — сенс, який наші урядовці, як нам видається, заклали у Постанову № 169.

Постанова № 169 — лише для потреб на період воєнного стану

Слід розуміти, що Уряд не просто так запровадив спрощені правила придбання товарів, робіт та послуг на період воєнного стану, а лише та виключно для недопущення блокування роботи замовників у період воєнного стану. З цього випливає, що Постанова № 169 — **лише для потреб періоду воєнного стану**. Нагадуємо, що наразі воєнний стан Указом Президента України про продовження строку дії воєнного стану в Україні від 14.03.2022 № 133/2022 продовжено з 05 години 30 хвилин 26.03.2022 строком на 30 діб, тобто до 24.04.2022. Тобто за правилами Постанови № 169 замовник має задовольняти лише поточну короткострокову потребу. Така потреба може полягати у будь-яких товарах, роботах та / або послугах, перелік та обсяг яких визначається замовниками самостійно, причому державні замовники у сфері оборони повинні особливо критично оцінювати свої закупівлі на предмет своєчасності та відповідності прийнятих рішень щодо захисту національних інтересів України, забезпечення потреб безпеки і оборони.

При цьому звертаємо увагу, що **Постанова № 169 розрахована на всіх замовників та будь-які предмети закупівлі, які становлять предмет регулювання Закону України «Про публічні закупівлі» та «Про оборонні закупівлі»**. Як зазначило Мінекономіки у листі від 09.03.2022 № 3304-04/9472-06 [«Щодо змін, внесених до порядку закупівель у період воєнного стану»](#), Постанова № 169 стосується закупівель, очікувана вартість яких дорівнює чи перевищує 50 тис. грн; у разі придбання товарів, робіт чи послуг на меншу суму замовник має дотримуватися принципів публічних закупівель та публікувати звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, згідно з Законом України «Про публічні закупівлі». Детально про закупівлі до 50 тис. грн

читайте у статті [«Про закупівлі до 50 тис. грн, які не увійшли до Постанови № 169»](#).

Строк дії договору прив'язуємо до строку дії воєнного стану

Якщо замовник укладає договір лише для задоволення поточної короткострокової потреби — на період воєнного стану, то очевидно, що строк дії такого договору та / або строк виконання зобов'язань за таким договором має бути відповідним. Тобто поставка для задоволення нагальної потреби у період воєнного стану має відбуватися негайно у період воєнного стану, а не у третьому кварталі поточного року.

Приклад формулювання строку дії відповідного договору

«Цей договір набирає чинності з дня його підписання та діє до завершення воєнного стану, оголошеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 "Про введення воєнного стану в Україні" та Указом Президента України про продовження строку дії воєнного стану в Україні від 14.03.2022 № 133/202, а в частині оплати за поставлений товар — до повного виконання сторонами узятих на себе зобов'язань. Строк дії цього договору може бути продовжений за згодою сторін у разі продовження строку дії воєнного стану в Україні понад період, визначений Указом Президента України про продовження строку дії воєнного стану в Україні від 14.03.2022 № 133/202.

Якщо замовник за звичкою хоче вписати строк дії «до 31.12.2022», то наполегливо радимо у тексті договору передбачити чіткі строки виконання зобов'язань за договором — саме в межах періоду воєнного стану. Наприклад: строк дії договору може бути визначений з 10.03.2022 по 31.12.2022, однак строк поставки товару / виконання робіт / надання послуг — протягом 15 календарних днів від дня укладення договору (або ж до 24.04.2022).

Чітко прописуємо умови щодо форс-мажору

Ми вже писали про те, що [Торгово-промислова палата України вже оприлюднила лист від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1](#), яким засвідчила форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), а саме: військову агресію РФ проти України. Очевидно, що замовники, які користуються Постановою № 169, укладають договори не для того, щоб наступного дня почути про неможливість їх виконання. Водночас **будь-які обставини непереборної сили беруться до уваги лише тоді, якщо вони передбачені як форс-мажор у відповідному договорі**. А тому у кожному договорі про закупівлю, укладеному без використання ЕСЗ (особливо в договорах, які укладаються на тій території України, де на момент укладення договору не ведуться активні бойові дії), радимо чітко прописувати, чи вважатиметься оголошений 24.02.2022 воєнний стан форс-мажорною обставиною для цілей виконання цього конкретного договору.

Для забезпечення можливості оперативного реагування на зміну обстановки також доцільно передбачати у договорі можливість односторонньої відмови замовника від

договору за певних обставин. Наприклад: якщо виконавець прострочив поставку на понад 3 календарні дні.

Публікуємо договори без затримки

Відповідно до підпункту 3 пункту 1 Постанови № 169 за результатами здійснення закупівель, передбачених Постановою № 169, в електронній системі закупівель замовник / державний замовник оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю та всі додатки до нього **не пізніше ніж через 20 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях**. Вимога щодо оприлюднення не застосовується до договорів, які містять інформацію з обмеженим доступом.

Зверніть увагу: зазначена норма не означає, що до моменту припинення чи скасування воєнного стану не треба нічого робити. За змістом частини 1 статті 251 ЦК України строком є певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Тобто фразу «**не пізніше ніж через 20 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану...**», що міститься у Постанові № 169, слід розуміти як вказівку на кінцеву дату для вчинення відповідної дії. Отже, замовники мають оприлюднювати в електронній системі закупівель сам договір з усіма додатками та звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, у період з дня укладення такого договору та не пізніше ніж через 20 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану на всій території України та / або на території, де зареєстрований замовник.

Наостанок зазначимо, що на час дії воєнного стану більшість замовників призупинили укладення договорів та / або проведення закупівель, що не стосуються задоволення поточних потреб (зауважимо: це дуже мудре рішення!). Ба більше, повноцінне проведення процедур закупівель згідно з Законом України «Про публічні закупівлі» сьогодні є неможливим через тимчасове зупинення роботи державних реєстрів. При цьому деякі замовники на момент оголошення воєнного стану мали незавершені закупівлі і будь-що бажають завершити їх укладенням договору про закупівлю. Поради таким замовникам читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статтях: [«Що робити з діючими закупівлями під час воєнного стану?»](#) та [«Довідку про несудимість з МВС не видають. Як діяти?»](#).